

CSENDŐRSÉGI LAPOK

Szerkeszti és kiadja a M. kir. Csendőrségi Zsebkönyv szerkesztő-bizottsága.

FLÓFIZETÉSI ÁRA: Félévre — — 6 korona.
Egész évre 12 korona. Negyedévre 3 korona.

Megjelenik
minden vasárnap.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
Budapest, IV. Egyetem-utca 4. sz.

Lélektani jelenségek megfigyelése és felhasználása a bűnügyi nyomozásoknál.

Irta: *Virágh László* csendőrszázados.

Az ember idegrendszere az élő lények között a leg-
tökéletesebb. Minden csekély behatás az ember ideg-
rendszerére elégséges, hogy bizonyos érzést váltson ki.

Az idegrendszer ezen érzékenysége nem minden em-
bernél egyforma. Az egyiknél erősebb behatások is csak
kisebb megrázkódtatást (reactio) gyakorolnak, míg a másik-
nál kisebb behatás is nagy reakcióval jár.

Az ép idegzetű ember azon hullámokat, melyeket az
ily behatások előidéznek, rendszerint sikeresebben képes
mederben tartani, vagy korlátozni, mint a beteges, gyenge
idegzetű.

Mindenesetre befolyással van az idegrázkódtatás kor-
látozására a megszokás úgy, mint az önmérséklésre
való törekvés mindaddig, mig nem az idegrendszer bete-
ges elváltozásai el nem barapódnak.

Innen van, hogy egy magán ember, ha táviratot kap,
azonnal izgatott lesz, nyilván azért, mert távirattal
ritkán keresik fel, s ha ez megesik, vele jár, hogy nem
közömbös, tehát vagy örömet, vagy bánatot okozó hirt
hallhat, míg az a hivatalnok, kereskedő, a ki igen gyak-
ran kap táviratot, s ez nála úgyszólván mindennapos,
bivatalával, foglalkozásával járó dolog, közönyösen veszi
a táviratot, mert *megszokta*.

Ha valaki felfedezi, hogy házatáján betöréses lopás
történt, lelkendezve, lélekszakadva fut a rendőrséghez,
vagy csendőrséghez, mert ez neki nem mindennapi, bajt
okozó jelenség, míg a rendőr, vagy csendőr, ha e hirt
hallja, egészen közömbösen veszi a dolgot, legfeljebb
kíváncsisága ébred fel rája, mert *megszokta*.

Nem tévedünk, ha az idegrendszer reflexióinak meg-
nyilvánulását a lélek külső jelenségeinek tekintjük s ha
az idegrendszerre való behatásokat a lélekre irányuló
benyomásoknak tartjuk.

A lélekre való behatások az arczon, de különösen a
szemekon reflex-jeleket váltanak ki, melyek legna-
gyobb részét egy másik jelenlevő lélekre is hatást gyako-
rolnak.

«A szem a lélek tükre» közmondás eléggé megma-
gyarázza, hogy a szem és ennek következtében az arcz
milyen viszonyban van a lélekkel.

A szív minden érzése: öröm, bánat, ijedtség, félelem,
aggodalom, ravaszság, gonoszság, kíváncsiság, ámulat stb.
mind a szemeken s ezek útján az arczon nyerne kife-
jezést s az arczkifejezésnek minden jelenségeiből a
gyakorlott megfigyelő bizonyos szabatosággal képes
következtetéseket levonni.

Bennünket csendőrök ezen jelenségek igen közlől
érdekelnek, mert a bűnügyi nyomozások keretében létező
minden jelenség a rajtuk kívül álló polgárookra bizonyos
izgató befolyással, az idegrendszer, vagy mondjuk a
lélek nyugodtságának hullámzásba hozásával jár és
ezen hullámzások külső kifejeződését a szemek vagy ar-
czon a legtöbbször sikerrel lehet felhasználnunk arra, hogy
célunk elérése érdekében helyes következtetéseket von-
hassunk le, sokszor igen fáradságos utánjárásoktól
kíméljük meg magunkat s a rövidebb uton érünk cé-
lunkhoz.

Szolgálatunkban igen jelentős szerepe van annak,
bogy mérlegelni tudjuk, hogy a kikérdezés alatt lévő
tanu, terhelt, gyanúsított állításai *valók-e*, illetve *valók-*
nak elfogadhatók-e, avagy a panaszos, sértett fél pana-
szai nem koholtak-e?

Jóllehet nem csalhatatlan a lélektani megfigyelés
rendszere sem, mert az a megfigyelő tapasztaltságának
mértvétel s a vele szemben lévő második egyén mivolt-
tától is függ, mégis sokszor leszünk abban a helyzetben,
bogy éppen a lélektani megfigyelés adja kezünkbe a
nyomozás fonalát és segít elő, bogy olyan dolgokat,
jelenségeket fedezzünk fel, melyek minden más mód és
eszköz felhasználása mellett sem kerültek volna nap-
fényre.

Ezért nem közömbös reánk nézve, hogy e lélektani
jelenségeket észrevenni, megfigyelni és basznosítani tud-
juk, avagy azokat teljesen figyelmen kívül hagyjuk.

Az embernek eddig ösmert öt érzéke arra való, hogy
a külbehatásokat felvegye és a felvétel szerveiként sze-
repelő szem, fül, orr, nyelv, ujjak, illetve bőr a velük
összeköttetésben lévő ezernyi apró idegszál révén az
agygyal mint az idegrendszer központjával s az öntuda-
tosság székhelyével, továbbá a szívvel, mely a vérkerin-
gés szabályozására és az érzéseknek a gondolatokkal
való kapcsolata kifejeződésének előidézésére szolgál,
közvetítes.

Innen van az, hogy valamely szerencsétlenség híre,

Villamos és gőzerőre berendezett gyár távolról nem képes olcsón főm és jó hang-
szert szállítani, mint **REMÉNYI MIHÁLY**, a Ludovika Akadémia házi hangszerkeszi-
tője. Azért ne vásároljon semmiféle hangszert, legyen az hegedű, gordonka, cimbalom,
harmonium, harmonika, fa-, rézfúvó-hangszer, húr, stb. míg **Reményi** legújabb képes
árjegyzékét át nem olvassa, mely ingyen és bérmentve küldetik Budapestről, **Király-u. 58.**
Külön költségvetés díjtalanul. Kivétel a világ minden részébe egyben és kettőben. Az összes hang-
szerek javítása szakszerűen és olcsón. — Minden hangszerről külön-külön külön árjegyzék kerül.

az embert sikoltásra készteti és elhalaványodását idézi elő; vagy az igen érzékeny egyéneknél valamely utómódon a szűgyenkezés felkeltése az arcz elpírulását vonja maga után, a felgerjesztett burag az arcznak eltorzítását, a szemeknek vad villogását idézi elő; vagy egy tisztalelkű, mondjuk egyenes jellemű egyén szavai-ban való kételkedés, annak arczán a méltatlankodás kifejezését mutatja, a hazudozó ember, ha a hazugsága palástolására előhozott érvek megezáfolttanak, zavarba jön a ezt arczkifejezésén, hebegésén, vagy hirtelen elhallgatásán észre lehet venni; a tilos utakon járó ember felfedeztetésekor pillanatnyilag megbökken, vagy ha oly egyénnel kerül szembe, a kinek hivatása tilos esleketelét felfedezni, a félelem szállja meg, elkerüli ösztönyszerűleg, nem mer annak tekintetével találkozni stb.

De azt jegyezzük meg, hogy a lélek megrázkódtatásai-nak néha azonos jelenségei vannak akkor is, mikor a megrázkódtatások egészen ellentétes behatások folytán idéztettek elő.

Igy az örömet okozó behatás épugy előidézheti a sírást, mint a fájdalom érzete, igaz ugyan, hogy éles megfigyelés mellett észre lehet venni, hogy a sírás az öröm, vagy a bánat, fájdalom kitörése-e, melyet leginkább a könyvek felszáradtával megnyilvánuló derűs vagy hánatos arczkifejezéséből lehet leginkább megkülönböztetni.

E kettő között foglal helyet az úgynevezett tettetés, színellet sírás, mely után az arczkifejezés nyugodtsága árulja el, hogy a sírás nem a sziv valóságos érzésének megnyilvánulása volt, sokszor pedig mosolyt, kacagást vált ki a színellet tudata annak az érzésnek nyomán, hogy a színellet a annak érzélete a azánalomkeltés, vagy mondják magyarul a *becsapás* sikerült.

Az ily ellentétek a sziv minden ellenkező érzései daczára csakély eltérés mellett azonos módon nyerhetnek kifejezést a felületen megfigyelő előtt, ezért valóságos létekbuvár kell hogy legyen a nyomozó, ha ezeken bizonyan akar elindulni.

A lélektani jelenségekkel szorosan összefüggenek a véralkat mineműége és az emberi szervezet milyenége; különösen az emberi fej (koponya) rendes, vagy rendellenes alakulata, melyen kifejezésre jut legtöbbször a ravaszság, megátalkodottság, gonoszság, buja természet, egyenes jellem, hiúság, féltékenység stb.

Ezen jelenségek a laikus szemléletre rendszerint csak akkor tesznek benyomást, ha kirivók a mindennapiak, egyébként pedig burkoltak maradnak.

Az orvos mint szakértő — a ki a kórboncztanból és lélektanból gyakorlatilag és rendszeren foglalkozásból ismeri az emberi szervezetnek a legapróbb részletekig való összetételét, minden egyes alkotó elem szerv hivatását, a léleknek az érzések folytáni megnyilatkozását — mindenesetre hamarabb észreveszi a burkolt jelenségeket is a mert alkalmas van az úgynevezett próbákat,

ellenpróbákat igénybe venni, ő lesz abban a helyzetben, hogy biztos következtetéseket vonjon le az észlelt jelenségekből.

Azonban a mint a nyomozónak ritkán van alkalma magát az orvosi tudományban alaposan kiképezni, azaz elfogadható szakértőnek lenni, épugy — mert erre a megfigyelésre való sok alkalomnál fogva, melyen az emberismeretet építi fel a mert erre hivatása utalja is — nem szabad a tekintetben teljesen laikusnak lenni, hanem a szakértőt megközelítő tájékozottságot kell elsajátítania.

Az elsajátítás elősegítésére alkalmasnak a lélektani jelenségeket tárgyaló szakmunkák tanulmányozása és a folytonos gyakorlat, melynek segítségével az emberismeretet a legszélesebb alapokra lehet fektetni egész addig határig, mikor a nyomozó közeg mindenkinek a *veszéjébe lát*.

De miután maga az orvosi tudomány sem csulhatatlan, tulzába mennénk, ha azt állitanánk, hogy ezen módszer a nyomozó közegeket csulhatatlan következtetésekre képesíti, de azt mindenesetre lehet állítani, hogy egy hathatós segédeszköz, mely feladatunk megoldását lényegesen megkönnyebbiti.

(Vége köv.)

A közbiztonsági közegek általános magatartása.

Írta: ***

(Vége.)

Érintkezés a közönnyel. A közbiztonsági közegektől a közönnyel való helyes érintkezés igen sok jó tulajdonságot követel. Előszörban sohasem szabad felednie, hogy ő szolgálata teljesítésében nem magánember, hanem az állam alkalmazottja, melynek tekintélyét az ő viselkedése és magatartásával is fenntartani kötelessége. Minden felvilágosítása határozott és rövid legyen. Hosszas és czél nélküli tárgyalásokba ne hoesalkozzék. Rendelkezéseinek — melyek azonban mindig törvényesek és jogosnak legyenek — kellő erélylyel, sőt ha szükségesen, erőszakkal is érvényt kell szereznie. E mellett azonban a nyugalmát soha ne veszítse el a minden esolekvésében meggondolt legyen. E tulajdonságokkal a legkellomellenesebb helyzetekben, sőt a legnagyobb veszélyben is megtalálja teendőiben a helyes irányt. Még egy makranczos, neveletlen vagy goromba egyénnel szemben sem szabad magát elragadtatni, nehogy például ennek goromba, sőt szidalmait vagy gúnyos megjegyzéseit visszonzza. Ez az ő állásának tekintélyét és méltóságát csak sértené. Szóval minden egyes esetben őrizze meg hidegvérét a a mennyiben lobbanékony természeténél fogva indulathá jonne, mérsékelje magát. Ne legyen továbbá a közbiztonsági közeg sohasem tulérzékeny vagy könnyen ingerelhető. A közönnyel való érintkezésben a legtöbb bajnak az érzékenység és ingerlékeny-

A legjobb órák,

legszolidabb órák, egyszerűtől a legdrágábbig, egy közepes, mint részletfizetésre 10 évi Jótállás mellett kaphatók

BRAUSWETTER JÁNOS

műrészénél Szegeden,
Javitások 5 évi Jótállás mellett,
Arjegyék ingyen!

Fischer és Keller I. díjjal kitüntetett hintós fogata.

Gróf Andrássy Géza négyes fogata. I. díj.

A budapesti luxus lóvásárról.

ség az okozója. Cselekedetünkben elhamarkodot a tesz; ez pedig éppen a közbiztonsági szolgálatban sokszor többet árt, mint ha egyáltalában semmit sem tettünk volna. A tapasztalat igazolja, hogy sokszor helyesebb egy lényegtelenebb kihágási esetet figyelmen kívül hagyni, mint elsietve és túlélesen beavatkozni. Ha például egy ittas ember magaviselete nem annyira feltűnő és megbotránkoztató, hogy e miatt vagy esetleg, ha teljesen leittasodott volna, legbelsőbb, ha figyelemre sem méltatjuk. Mert az aztán bizonyos, hogy ha az egyenruhába öltözött közbiztonsági közeg az ittas emberhez lép és megint, ez, főleg ha műveletlenebb emberrel van dolgunk, a sok szeszől amugy is izgatott állapotban azonnal szidalmakkal, sértésekkel fogja illetni, később fenyegetni fogja, sőt ellene is szegül. Pedig mindez nem történik, ha a valószínűleg hazafelé igyekvő részegyet békén hagyja. De különösen őrizkedni kell attól, hogy az ilyen embert, ha már egyszer magához ért a megnyugodott, újból felizgassák. Ha egyszer a nyugalom helyreállt, úgy elégedjünk meg a tanuk kikérdezésével, a botránnyt okozó kikérdezést hagyjuk másnapra, a mikor például már kijózanodott.

Egy üveggyári munkás nagyon leittasodva a feleségére támadt s azt folytonosan ütlegelve a bajánál főgva hurcolta az udvaron végig. Mire az azonnal értesített rendőrség emberei megérkeztek, a dőlőngő részeg már az ágyában aludt. Daczára azonban ennek a figyelemre nem méltatva a megvert asszony előadását sem, hogy a férje teljesen megbékélt, nyugodtan lefeküdt és elaludt, a rendőrség emberei szükegének találták az ember letartóztatását, holott ennek sem megszőkésésétől tartaniok nem kellett, sem pedig attól, hogy újból garázdálkodni fog. Az álmából felzavart részeg embert természetesen éktelen düh fogta el. A rendőröknek ellenszegült s ezek csak a legnagyobb erőfeszítés után tudták megfélekezni s megbilincselni s a községi fogdába szállítani. [A bíróság a renitens ember fogvatartására peresze okot nem látván, kihallgatása után szabadon is bocsájtotta, de mert a hatóság közegeinek erőszakkal ellenállt, ezért — bár a rendőrök ügytelensége a büntetést enyhítette — lakolnia kellett. De ez még nem elég! A szerencsétlen, mert elfogatása miatt a munkába nem mehetett s a botránnyról a gyár is értesült, a munkáját is elvesztette s így az egész család kenyér nélkül maradt. Mindez természetesen nem történik, ha a rendőrök, látva, hogy a botránynak vége van s a részeg, még ha nem is alszik, az ágyában nyugton van, őt pihenni, kijózanodni hagyják s ha már elkorult etellenül szükegés, akkor vonják kérdőre, ha mámorát kialakulva, józan állapotban s tettét bizonyára megbánva jelenhet meg előttük. Ez az eset Németországban történt ugyan, de előfordul ez, vagy ehhez hasonló nálunk is.

A közbiztonsági közeg, ha szolgálatu közben a megjelölt órjarutot portyázza, vagy ha őrhelyén áll, ne

gondolja, hogy „mindennek úgy kell mennie, mintha zsinóron rángatnák.” Tudnia kell, hogy minden ember (tehát ő is) gyarló, tele tévedésekkel. Ha ezt minden egyes fellépésnél szem előtt tartja, sok olyan kellemetlenségnek veszi elejét, a melyet esetleg helytelen modorával, vagy durva beavatkozásával előidézhet. Szóval szolgálatteljesítése közben egy lépést sem szabad tennie, a mely a közönségnek csak fölösleges zaklatására (s bosszantására vezet).

Mindezekellenfelül a közbiztonsági közeg a közönséggel való minden érintkezésében udvarias is legyen. Lehet ő emellett ha ározott és erélyes is, sőt kell is, hogy az legyen. De lehet udvarias is. Az a hang, a mit az altisztok az ujonczok kiképzésénél használnak, nem alkalmas a közönséggel való érintkezésre. Mindenesetre meg kell különböztetnie, hogy valakit mikor és minokból szólít meg. Egy sebeseen hajtó kocsisra mindenestre másként fogunk reászólni, ha valamire figyelmeztetni akarjuk, mintha egy nyugodtan haladó gyalogjártót szólítunk meg. Ha ezt szintén azzal a rövid s odakiáltott rendreutasítással figyelmeztetjük, mint ahogy az a sebeseen hajtó kocsisal szemben szükegés, méltán sértve érzi magát.

A közbiztonsági közegnek állás- vagy rangkülönbség nélkül mindenkivel szemben egyenlően kell eljárnia mégis — a nélkül, hogy a megkülönböztetés védjének tenné ki magát — szemelődtt kell tartania, hogy a különböző néposztályok különböző érintkezési formákhoz vannak szokva, melyeknek figyelmen kívül hagyására megsértődik. A közönséges ember, a ki maga is nyers hangot és kifejezéseket használ, maga sem vár másféle megszólítást vagy modort. A műveltebb ember pedig a durva megszólításra már sértve érzi magát és jogosan. Ezt a pár szót: „Kérem tovább mennie, sokféle hangon és modorban lehet kimondani. Ha udvarias hangon mondottuk a közönségnek, úgy készséggel és azonnal engedelmeskedik; helyes magatartásával maga is segítkezik a rend fenntartásában. De kiáltások csak oda minden ok nélkül és durván ezt a közönségnek, felháborodik, felbőszül és szitkokat szór felénk. De főleg udvariasak legyünk, ha nőkkel szemben kell fellépniük. A nők még kevésbé vannak szokva a katonás hanghoz és modorhoz.

De ne feledjük, hogy előzikény és udvarias fellépéssel a legtöbb esetben sokkal könnyebben s biztonságban is célt érünk. Főleg szól ez a tanuk kikérdezésére, hol ajánlatos lesz mindenkivel az állásának megfelelő módon érintkezni.

Hason át minden egyes közbiztonsági közegyet a tudat, hogy nem a közönség van ő érte, hanem ő áll a közönség szolgálatában, mert ő van bivatva a közönség személy- és vagyónbiztonságát megővni. Míködésében oda kell törekednie, hogy a közönség ne a folytonos ellenőrzőjét és ellenségét lássa benne, hanem

Merkur kerékpárok

Csendorségi alkalmasságok kerékpárakból 20 kor., alkalmasságokból és gumikérből 30% áron. — Árjegyzéket ingyen és bérmentve küld

legfinomabb gyártmány, gyönyörű kiállítás, rendkívül olcsó áruk teljes jótállás mellett. Csekély havi részletfizetésre.

Gumik, alkatrészek rendkívül olcsó áron. —

Árjegyzéket ingyen és bérmentve küld

kerékpár és varrógép nagyra

SZEGED.

Páy György jukker fogata. (1. díj).

Zámory Mária magyar négyes fogata.

A budapesti luxus lóvásárról.

a támogatóját, kihez bármikor és bármily ügyben a legnagyobb bizalommal fordulhat tanácsért vagy utbaigazításért.*

ÉRDEKES NYOMOZÁSOK.

A kéjgyilkos.

Irta: Máthé Miklós törzsörmester.

A kéjgyilkosság nálunk igen ritka jelenség. Évek is elmúlnak míg egy ilyen eset előfordul.

Most, hogy a napokban erlinsen, napról-napra egymást éri a kéjgyilkosság s a tettest hol itt, hol amott látják felbukkanni s egy-egy újabb cselekmény elkövetése után ismét nyomtalanul eltűnni, elfogni azonban még eddig nem bírták: — talán nem lesz érdektelen, ha ismertetem a múlt év tavaszán nálunk történt két rendbeli hasonló esetet, a melynek tettesét Szalay Pál örmester, a diósgyőri-vaagyári őrs parancsnoka, továbbá Bíró Sándor cz. őrsvezető és Kolozi Károly csendőr, együttesen, 43 órán át teljesített igen ügyes, leleményes és körültekintő nyomozás mellett, kézrekerítették.

Már azért is aktualisnak tartom ezt a két esetet most ismertetni, mert Szalay Pál örmester és társainak e nyomozás körül kifejtett buzgóságát és érdemeit a kerületi parancsnokság is méltányolta, elismerte és mind a háromnál dicséret okirattal honorálta is.

Ennek a magában véve különös bűncselekmény lélektani magyarázatába nem bocsátkozom, mert hiszen erről már többször volt szó és több rövidebb-hosszabb magyarázat jelent meg lapunk basábjain; hanem rátérek az említett esetek leírására.

1908. évi május hó 7-én Szalay Pál örmester arról értesült, hogy a diósgyőri-vaagyári telephez tartozó Perczes bányatelepen Kopilla János kilencz éves gyereket ismeretlen tettes nyakszirten szúrta s ekként azon súlyos testisértést ejtett.

Szalay Pál örmesternek, a fiu által adott alapos személyleírás alapján sikerült a tettest Farkas Lajos bányász személyében, kevés utánajárása mellett kideríteni. Miután pedig ezt a cselekményt, minden előzetes tagadás nélkül, beismerte azzal, hogy a fiu vele szemben illetlenül viselkedett, őt gunyolta s emiatti baragjában szúrta azt meg, ennél fogva a fiut nem is kérdezték meg bővebben, hogy az eset ekként történt-e vagy aem, nem firtatták tovább a cselekményt előidézett okot, hanem egyszerűen feljelentették a beismerésben levő tettest az illetékes bírósághoz.

Három nappal később, azaz május 12-én, Kovács Józsefné diósgyőri lakos a diósgyőri-vaagyári őrsön panaszt tett, hogy a diósgyőri batárbeli ügynevezett Erenyő erdőbeli kunyhójából, öt éves Ernő nevű fia, a nap délután ismeretlen módon eltűnt és nem találják sehol. Szalay örmester tudomásul vette a panaszt, de mert még ebből nem gyaníthatta mindjárt, hogy bűncselekmény forog fenn, azzal bocsátotta el az asszonyt, hogy ha másnapig meg nem lenne a gyerek, az őrsőt ismét értesítse.

* Lapunk tisztán a csendőrségi viszonyokkal lévén hivatva és jogosult foglalkozni az ezen cikkben több helyen említett közbiztonsági közeg alatt csendőrségi legénységi egyéneket érintettünk. (Szork.)

Bűncselekmény fennforgását már azért sem láthatta az örmester fennforogni, mert az elveszett fiu többi testvéreivel együtt játszadozott, mikor az anya otthon hagyta őket s azok csak annyit mondtak, mikor az anya hazatért és nem találta fiát, hogy elment rigófiókát szedni az erdőbe.

Másnap az asszony újból megjelent és bejelentette, hogy a fiut sehohsem találja. Szalay örmester ekkor Bíró Sándor cz. őrsvezetőt és Kolozi Károly csendőrt küldte ki szolgálatilag az asszonynyal, hogy nyomozzanak a fiu után.

Ezek az anyával keresni kezdték a gyereket az erdőben s bosszas keresés után, a kunyhótól mintegy 1300 lépésnyi távolságban, egy vízmosásba rákarkadtak, de már csak a hullájára. A hulla falevelekkel és apró gallyakkal volt betakarva. A leletről telefonon azonnal jelentést tettek őrsparancsnokuknak, ki a hasonló eseteknél kötelességszerű jelentések megtétele után azonnal a helyszínére sietett. Amennyire a bullát elmozdítás nélkül megtekinthették, meglátták, hogy a nyakan elől fojtogatás nyomai vannak, hátul a nyakszirten pedig egy szurás nyoma volt észrevehető. Ezenfelül a gyerek nadrágja és vászonspakája hiányzott, csak egy kis ingecske volt rajta.

Még mielőtt a törvényszéki bizottság kikergetett volna, Szalay örmester kikérdezte az elhalt gyerek testvéreit, a nyolcz és tíz éves Martát és Annát, hogy mikor és miként tűnt el tőlök a kis fiu. Ezek előadták, hogy előző nap délután, úgy két óra tájban egy ismeretlen, munkás kinézésű, barna, fiatal ember jött a kunyhóhoz, a kinek, miután ébéségről panaszkodott és anyjok távollétében félték tőle, kenyeret és szalonát adtak. Évélközben egy fehér, csontnyelű kést használt az idegen. Mikor jóllakott, kedveskedni kezdett az öt éves Ernőnek és hívta magával az erdőbe rigófiókát szedni. Ők ugyan tiltották a gyerekeknek, hogy az idegennel elmenjen, de míg a kunyhóban dolgukat végezték, addig a gyerek eltűnt az idegennel. Ezt látták még a szomszédasszony és annak leánya is.

Az idegenről, a fentebbi leírás kivül még csak annyit tudtak mondani, hogy két munkászubony és nadrág volt rajta, egy kékkoczkás kanavász zsebkezdőben gyöngyvirág volt nála és kis, pörge bajusza volt.

A törvényszéki bonczoló bizottság a bonczolás alkalmával megállapította, hogy a gyerek részben a fojtogatás, részben pedig a nyakszirten szenvedett szurás következtében halt meg s ezenfelül a végbeleken látható sérülésből alaposan arra következtettek, hogy a balál beállta közben vagy mindjárt utána a tettes nemivágját is kielégítette a gyereken.

Szalay örmesternek még élénk emlékezetében volt a Kopilla Jánoson elkövetett testisértés tettesének személyleírása s miután nagyon hasonlónak találta ez újabb cselekmény tettesét is ahhoz, és mert ott is, mint a fiu említette, fehér, csontnyelű késsel okozta a tettes a sértést, a mit akkor elő nem találhattak, sem a tettes elő nem adott, mert mint mondá, elbajította, mindezeknél fogva kikérdezte a fiut, hogy megszuratását mi előzte meg, illetve, hogy Farkas Lajos nem fejtalanokodott-e vele is.

A fiu eleinte vonakodott — mint mondá — azt a csunyaaságokat elbeszélni, de sok beszéd után nekibátorodva elmondta, hogy mikor Farkas becsalta az erdőbe, hogy ott szebb füvet lebet szedni, fűszedés közben hirtelen hanyatt lökte s a csizmaszárjából egy sinezget

Ha fáj a feje

ne tétovázzék, hanem használjon azonnal

Beretvás-pastillát

mely 10 perc alatt a legmakacsabb migrainot és felfájást elmulasztja. — Ára K 1,20. — Kapható minden gyógyszertárban, Képzeli Beretvás Tamás gyógyszerész Kisposton. Orvosok által ajánlva. Három doboznál ingy. postai szállítással.

Bárá Schwaben-Durneiss Gyula huszárfőhadnagy háts lova. I. díj.

A budapesti luxus lóvásárról.

elővéve, azt a szájába dugta, hogy a száját össze ne szoríthassa, ezután pedig elővette himesszőjét és a szájába akarta dugni. De mert ő nagyon sívalkodott, a közeli salakbányában pedig többen voltak, bántalmazója tartott tőle, hogy a sívalkodásra előjöhetnek s meglephetik. Hogy tehát ezt kikerülhesse, otthagya őt, de előbb szitkok közben késével nyakszirten szurta.

A gyerek eme meglepő előadása után Szalay őrmester bizonyosra vette, hogy az utóbbi esetben is Farkas lesz a tettes, minél fogva minden igyekezetét annak holléte kiderítésére fordította.

Hosszabb utánjárás után végre ráakadtak Farkas Lajosra, a ki ekkor a bánya csatornájában dolgozott s azonnal őrizet alá véve, a személyazonosság megállapítása céljából az erdei kunybóhoz kísérték. Itt mindazok, a kik a tett elkövetése előtt látták, ráismertek.

Ennek alapján Szalay őrmester megmozdította Farkast s elvéve tőle a kékkoczkás zsebkendőt és a febré csontnyelű kést, a gyerekek azokra is ráismertek és batározottan állították, hogy az a zsebkendő, melyben Farkas a gyöngyvirágot hozta, és az a kés az, melyet étkezés közben használt. A kést Kapilla János gyerek is felismerte.

Szalay őrmester ezután kikérdezte Farkast a cselekményre nézve, elébe tárván egyidejűleg a Kopilla János utóbbi bemondását is. Farkas beismerte, hogy elcsalta magával az öt éves Kovács Ernőt, de ezt csak kedveskedésből tette; majd pedig mikor a gyerek nem akart beljebb jönni az erdőbe, karjára vette, hogy úgy viszi, mire a gyerek a jobbkeze mutatóujját megbarapta, a miért ő annyira megharagudott, hogy félkézzel átszorítván annak a nyakát, fojtogatni kezdte, mikor pe-

dig sikoltozni kezdett, késével nyakszirten szurta. Azt azonban tagadta, hogy nemi vágyai kielégítése céljából csalta, illetve vitte volna magával úgy ezt, mint a másik gyereket.

Arra a további kérdésre azonban, hogy mi célból vetköztette le a gyereket, nem tudott mit felelni; míg végre az orvosi vélemény ama részének közlése után, hogy a gyerek végbelőn súlyos természetű sérülést találtak, a miből alaposan arra lehet következtetni, hogy oda himesszőjét dugta be, s hogy ez orvosi megvizsgálás mellett ő rajta is megállapították: beismerte, hogy csakugyan kéjelgés céljából csalta magával mind a két gyereket, s e szándékát utóbbin végre is bajtotta aközken, míg az a fojtogatás és késsel való megszurás folytán haldokolt.

Ezután megmutatta a helyet, a hol a cselekményt elkövette és azt is, hova a gyerek sapkáját és nadrágját elrejtette.

Az így előtalált és a tettestől elkobzott bűnjelek biztosítván, Szalay őrmester Farkast elfogta és a miakolezi kir. ügyészségnek átadta a bűnjelekkel együtt, bol ocsmány büntettségért méltó büntetésben részesült.

ÁLTALÁNOS ISMERETEK.

A kártyák eredetéről.

Nincs adat, mely a kártyák eredetéről vagy keletkezése idejéről kellő tájékozást nyújtana.

A barmadik században Karthagóban élt Cyprianus püspök azt állítja, hogy Mercurius isten találta fel ezt a

játszóeszközt, saját képmását tétetvén rá; egyszeresimind megparancsolá, hogy a játék megkezdésekor ő róla miudig megemlékezzenek s iránta tiszteletüket és bódolatukat kifejezzék. Ez abból állott, hogy a kártyát megcsókölták, vagy a kép tiszteletére egy kis bort öntöttek ki a földre. A keresztények csak a képeket változtatták meg s Mercurius és más pogány istenek helyett királyokat, alattvalókat, stb. rajzoltak a kártyákra.

Sokáig a francziákat tartották a kártyák feltalálóinak. Azonban azon általánosan elterjedt nézet, hogy a kártyajátékot a szerencsétlen, elmebeteg VI-ik Károly király (1380—1422) szórakoztatására gondolták ki, alaptalanul bizonyított. Igaz, hogy ezen király kiadási jegyzékében három csomag aranyozott, különféle színű, czimerekkel és jelvényekkel ékített kártyát is találtak felírva, de ez csak azt bizonyítja, hogy abban az időben a franczia udvarnál már használták a kártyát. Az, a ki a beteg Károlynak a kártyákat készítette és szórakozásra ajánlotta, Gringonneur Jaquemin volt, kinek kártyáiból a párisi könyvtárban még 17 darab van. Ezek alakjukra nézve hasonlítottak ugyan a mostani kártyákhoz, de azok mégis inkább tinis festmények voltak, melyek ama kor ruházatának tanulmányozására igen értékes anyagot szolgáltathatnak.

Később, úgy vélekedtek, hogy a kártyajáték Ázsiából származott át hozzánk. Némelyek azt állítják, hogy Indiában már ezer évnél régebben voltak játszókártyák és es pedig úgy szövegetesek, valamint kerek alakúak. Ezeket vagy vitorlaváazsonból, vagy fényázos kartonból készítették s legtöbnyire művészien kifestették. Ezek a kártyák a «l'hombre»-hoz hasonló, úgynevezett «Ghendgifeh»-játékhoz valók. Ez a játék részint nyolcz, részint tíz, Vishnu megtestesülését jelképező, egyenkint 12 kártyájú sorozatból áll. Mindegyiknek csak két képe van: a sab elefánton és a vezér paripán, vagy tigrisen ül; ellenben különféle színű számjegyes kártyája és nyolcz, illetve tíz megkülönböztető jegye van, úgy mint fenyőtoboz, kard, fej, tör, bal, teknősbeka, vadkan, zerge, ernyő.

A perzsák kártyái derékszögűek és a következő alakok láthatók rajtuk: király sárga, királyné veres, tánczos zöld, oroszán fekete és katona aransárga alapon, holdtölte, kard, rabszolga, hárfa, nap, levél és vánkos.

Ezeket a kártyákat alig tarthatjuk a mi kártyáink régi alakjainak, valamint nem lehetnek az európai kártyák az emberi és állati torzalakkal bemázolt, igen nagy kínai kártyák utánzatai, melyeket már 1120-ban használtak.

A miatt, hogy Olaszországban a legrégibb kártyákat «naibi»-eknek neveztek, a mi arabul «kapitány»-t jelent, a kártyát arab találmánynak is tartották. De a Koránban meg van írva, hogy «azokat, a kik játéznai szeretnek, jelentsd fel; a játék igen nagy bűn s bár ez a dolog tetszik az embereknek, hasznuk is lehet belőle, mégis undok bűns; továbbá mert Mohamed a képes ábrázolást a legszigorúbban megtiltotta s minthogy arab kártyát a kártya-játékot mindez ideig nem tudtak fölfedezni: a Cicognara-tól eredő azon feltevés, hogy a kártyát az arabok a hetedik században hozták volna be Sziciliába és Spanyolországba, nem helyes.

Igy a kártyának keleti eredete nagyon kétséges; az ellenben állítható, hogy Olaszországban találták föl a 13. század végén. Ezt a föltevést igazolni látszik Giovanni Morelli (1893) krónikájában egyik hely, a mely Olaszországban a 14. században általánosan elterjedt kártyákra (naibi) vonatkozik. Ezen «naibi»-k alatt egyes lapok értendők, melyek allegorikus, mythológiai,

valamint kozmikus hatalmasságokat ábrázoltak. Ezek a képek a középkor nézete és felfogása szerint «az oktatás és szellemi közlekedés főeszközei voltak, mert ezek oly nyelven beszéltek, a melyet az is megértett, a ki olvasni nem tudott.» Ezek tehát úgy szórakozásra, mint hasznos ismeretek terjesztésére voltak szánva. Nem lehetetlen, hogy a leginkább gyermekek részére készített kártyákat valamely élelmes és találékony ember, a gyermekek részére szánt képek kiegészítése mellett, a felnőttek számára is alkalmasakká, játékeszközökké változtatta.

Azt alig lehet eldönteni, hogy vajjon az olaszok nemzeti játékaik közül a «tarok» vagy a «trappola» jött-e előbb létre. A tarokjáték a kártyalapok hátulról oldalán pontokkal, petytyekkel, vonalakkal, vagy dülénydedekkel cifrázott, vagyis «tarotrozott» díszítéstől kapta a nevét. Ennek a játéknak, melynek a feltalálója egy pisai herceg, Tibbia Francesco volt, eredetileg sem bizonyos meghatározott jegye, vagyis «színe», sem számjegyes kártyája nem volt, hanem csak 1—21 tarokkártyája (úgy mint: szemfényvesztő, Junó, császárné, császár, Jupiter, szerelmes, kocsi, igazság, remete, szerencse keze, erő, akasztottak, halál, mérsékletesség, ördög, istenháza, csillagok, hold, nap, végítélet napja és a világ) s a nem mindig számozott bohóc vagy «sciois» (acusare = kimélni) járalt hozzájuk.

Párisban 1875-ben egy árverés alkalmával ilyen, de nem teljes, 15. század vége felé művészieszen részbe metszett tarok kártyacsomagért 17,000 frankot fizettek.

A tarok mellett az ősrégi venetiai trappola-kártyát (trappola-tör, kelepcze) említettük. Ez alatt 30, később 40 kártyából álló játék értendő a melyben négy szín: spada (kard), coppe (kehely), denari (pénzek) és bastoni (botok, vagy pálcák); továbbá három kép: király, lovag és felső, később királyné is, és végre hat szín- vagy számjegyes kártya és pedig I, II, VII, VIII, IX. és X. különböztetendő meg.

A középkornak minden lehető jelképező szelleme eme négy kártyaszinben a négy nagy társadalmi osztálynak jelképeit vélte megtalálni és pedig a nemességet a kard, a papi osztályt a kehely, a polgárit a pénz, a szolgálakat a pálca jelképezte.

Angliában I. Edoárd királynak tulajdonítják a kártya meghonosítását.

Spanyolországban I. Károly 1387-ben eltiltotta a kártya- és koczkajátékot, mi azt bizonyítja, hogy ott a kártyajátékot már I. Károly előtt ismerték. A spanyol kártyajátékból, a melynek «copas», «oros», «espados» és «bastos» jegyei egészen az olaszoknak utánzatai voltak, illetlen módon kibagyták a királynőket s ezek helyére «sota» (alsó) lépett; de mert csak kilencz számjegyes kártya volt, a spanyol játék csupán 48 kártyából állott. A «l'hombre» (ember) név alatt ismeretes szellemes spanyol játék nem egyéb, mint az emberi élet allegóriája. Különös, de tény az, hogy a spanyol kártyákat bosszú időn át Francziaországban gyártották s nagyon gyakran franczia képek és jelvények voltak rajtuk.

Nálunk a kártyát az «ördög bibliájá»-nak, a németeknél «Teufels Gebetbuchs»-nak (az «Ördög imakönyvé»-nek) nevezik, s bizony, Isten a megmondhatója, hogy mennyi szerencsétlenséget okozott, okoz és fog még okozni. A kártyajáték legkülönbözlőbb fajtái főleg a XVIII. században terjedtek el Európában és nálunk is. Ekkor az olasz színművészek nem csak a fáraót, hanem a «trente et une», a «baccarat», a «biribia», a «passedix», a «creps», stb. játékokat is szertevitték magukkal minden országba. Az udvaroknál, a főnemes-

ségnél különösen tért hódított a játékdűh s főleg a fáraó-játék — úgyszólván — a fejedelmi udvarok fényűzése lett. Így például Mária Terézia királynénk férje, Ferencz császár, ki tudvalevőleg a legtakarékosabb férfiak közé tartozott, több mint 10,000 aranyat vesztett évente a fáraó-asztalnál. II. Katalin orosz czárné márkokként gyémántokat használt, melyeket játék után mindenkinek magával kellett vinni s csak e márkok körülbelül 70,000 rubelt tettek ki esténként.

Legnagyobb pusztítást tőn a bazárd-játék Franciaországban, különösen Párisban, mely — úgyszólván — óriási játékbarlang volt, bol az udvartól kezdve egész a legalsó néposztályig mindenki örvényébe sodortatott. A kártyázó-szenvedélynek Versaillesban számtalan nagy úr esett áldozatául, mert XVI. Lajossal kártyázni legnagyobb szerencsésjének tartotta mindenki, a mibez nem volt nehéz jutni, mert esténként nemcsak a főurak, hanem minden tisztességesen öltözött ember előtt nyitva voltak a király ajtai, s így játékasztala körül olykor a legtarkább közönség csoportosult. A bazárdjáték a nagy forradalom alatt tetőpontját érte el. Iszonyú volt a pusztítás, a mit a játékdűh és a játékbarlangok véghez vittek. Egész családok mentek tönkre a kártyasztalok mellett s milliómok szívárogtak a legalvalóbb családok erszényébe. A hűn minden nemének, sőt gyakori gyilkolások s a legembertelenebb bánásmódoknak voltak tanúi a förtelmes helyiségek. A játékdűh annyira erőt vett az emberekben, hogy Chevalier Bouju mint baldokló vitette magát a «trente et una»-asztalhoz s pompás temetésének költségét meg is nyerte.

I. Napoleon császár vetett véget e romlottságnak; 1806 januárius 24-ikén szigorú rendeletet bocsátott ki a bazárdjátékok ellen. Különben Párisban már 1392-ben jelent meg tilalom a kártyajáték ellen s a múlt század vége felé még élethosszigan tartó börtönnel, gályarabsággal, sőt balállal is büntették a megrögzött hazárdjátékosokat. Ulmban 1397-ben el volt tiltva a kártya árnulás.

Hogy Ausztriában milyenek lebettek a kártyajátékkal való visszaélések, kitűnik II. Albert császár egyik rendeletéből, mely szerint: «senkinek sem szabad feleségét, vagy gyermekeit, vagy testének valamely részét eljatszani.»

Nélünk a «Hadi és más nevezetes Történetek» című folyóirat szerint (Bécs, 1790. évfolyam 714—716 oldal.) 1790-ban törvényjavaslat készült, hogy a hazárdjáték 100 arany büntetés terbe alatt megtiltassék. Erre a nevezett folyóirat örömmel jegyzi meg, hogy «Nem lesz hát már ezentúl Nemzetünk becsmérőinek csak annyí fundamentok is a csufolkodásra, mint volt eddig a Páró jádzásnak Nemzetünk között lett nagy elhatalmazásánál és annak szomorú következtéseivel fogva, — utalva a «Pozsonyi Casinó» oldalszobáiban végbemenő nagy mérvű hazárd kártyázásokra.

Mai büntető törvénykönyvünk is intézkedik e részben. De hiában; «a két bónapig terjedhető elzárás és háromszáz, illetőleg száz forintig terjedhető pénzbüntetés»-t rikkán szabják ki s ezért bizony akadály nélkül pusztít tovább is a kártya.

KÉPEINKHEZ.

A budapesti luxurlóvásárról.

A lótenyésztés terén elért eredményeink tekintetében ha nem is állunk első helyen, de a verseny — mondhatni — bármelyik állammal bátran felvehetjük. Országunk terep- és éghajlati viszonyai különben a lótenyésztésre

igen kedvezők. Lótenyésztézetünk és állami méneseink még a külföldiek részéről is számtalan elismerést arattak. De nemcsak az állam, hanem ennek a példáján felbuzdulva magántenyésztők is szép eredményeket mutatnak fel a lónevelés terén. A budapesti luxurlóvásár valóságos tükre lótenyésztésünk eredményének. Itt állítják ki a magántenyésztők a különféle fajú és eladásra szánt lovaikat. S egy-egy ilyen vásáron alig győz betelni a szem a szebbnél-szebb állatok szemléletével. A jelen számunkban között képeken, a legutóbb megtartott luxurlóvásáron kiállított magánfogatokból mutatunk be néhányat olvasóinknak.

HIREK.

Egy csendőr meglövetése. Bálint Lajos román-csiklovai örsbeli csendőr április 12 én este 11 órakor szolgálaton kívül a Románcsiklovávalősezőpült Csiklovabányáról hazatérőben egy embert pillantott meg, ki egy fatörzs mögött meglapulva állott. Bálint csendőr az illető kilétét megállapítandó, az elbujt egyén felé indult s azt néhány lépés távolságról előlépésre hivta fel. Az illető azonban rejtekhelyéről nem mozdult s a mint a csendőr hozzá közelebb lépett az a csendőrré söréttel töltött fegyverből rálőtt, a minek következtében Bálint csendőr hal felső karján súlyos, de nem életveszélyes sérülést szenvedett. Az eddig ismeretlen tettes, kit Bálint csendőr a szenvedett súlyos sérülése miatt nem üldözhetett, a lövés után elmenekült. Nyomozását Táborosi Róbert járásörmester román-csiklovai őrsparancsnok nyolcz csendőrral folytatja. Bálint Lajos csendőr súlyos sérülésével a temesvári cs. és kir. helyőrségi kórházba szállítottatott.

Megtámadott járőr. Az alsó-fehérmegyei Metesden április 12 én este nyolcz órakor helyi szolgálatot teljesített Pongrácz György csendőr és Szabó József próbacsendőrből állott metesdi örsbeli járőrt, a midőn az a mintegy 30—35 főből állott csendzavaró ittas tömeget csendre intette, a tömegeből hirtelen kivált Ivásk Szimion gaurényi lakos megtámadta és Pongrácz György csendőr fegyverét, lefegyverezési szándékkal megragadta. Pongrácz csendőr a fegyver elbocsátására irányuló eredménytelenül ismételt felszólítás után a fegyvert támadója kezéből kirántotta és támadóját bal csipője felett egy szuronydöféssel súlyosan megsebesítette.

Megtámadott csendőr. A szemlénmegyei Papházán április 11-én este 9—10 órakor sétájából hazatérő Azari Sándor papházai örsbeli csendőrt, egy bat főből álló ittas társaság megtámadta s midőn Azari csendőr távozásra hivta fel az addig csak passiv támadókat, azok közül Zuzdik Mibály papházi lakos Azari csendőrré vetette magát és annak két karját lefogván őt a földhöz akarta vágni. Azari csendőr azonban támadóját magáról hirtelen lerázva, kardot rántott s azzal úgy a támadóját, valamint az annak segítségére siető Kozma János szintén papházai lakost súlyosan, de nem életveszélyesen megsebesítette. A magát igazán katonásan viselő Azari csendőr sértetlen maradt.

Ellenszegülés. Piliavörösváron április 11-én este Varga János ottai örsbeli csendőr, szolgálatelljesítés közben a neki ellenszegült Botheim Mátyás ugyanottani lakos ellen szuronyfegyvert használt és annak hátán három könnyebb természetű sebet ejtett.

Eljegyzés. Demel Károly hadnagy, szakassparancsnok eljegyezte Kégl Edit urhölgyet, Kégl Imre dr. m. kir. belügyminiszteri tanácsos és neje, született Redl Mária leányát.

Szerkesztői üzenetek.

A szerkesztőség névtelen levelekre nem válaszol, kéziratot vissza nem ad, levélben pedig csak igen kivételes oly esetekben válaszol, ha a válasz, kényességénél fogva, nyilvánosan meg nem adható. Kérjük ennél fogva olvasóinkat, hogy leveleikkel bélyeget ne küldjenek. Szolgálati kapcsolatok kérdésekre csak az esetben válaszolunk, ha a kérdés általánosan és fontosabb jelentőségű szolgálati ügyet érint, akkor is a felvetett és a tárgy lényegének megfelelően szövegezett kérdés előrebocsátásával, hogy az adott válasz mindenki által megérthető legyen s így a felesleges kérdéskérdéseknek eleje vétezzék. Épp ily módon adjuk meg az általánosan műveltséget előmozdító válaszokat is.

B. Szép az igyekezet, de csak oly téren, a hol eredményt lehet elérni. Ön eltévedt! Szálljon le a pogaszról, mert még lejobbra. Nem úgy van az, mert a költők nem lesznek, hanem születnek!

Nyitány-üzenet. Kérdeztél telep ad ki hársnyulatot oly feltétellel, hogy az utódokból egynehány példány visszaszolgáltatású. A visszaszolgáltatási kötelezettség biztosítására 5-6 K. letétbe helyezendő. A letét azonnal visszajár, ha a kikötött számú nyúl beszolgáltattott. Ön nem hársnyulatot, hanem belga ürüni fajnyulatot kért, illetőleg annak árát tudakolta.

1872 decz. 12. 1-4. Kérdéseit válaszra nem méltatjuk. Elpusztultatja, de kölcsönként Flobertels nem.

N. K. P. Csak a betöltött 12. év után lesz kiszolgáltatva.

151. sz. ürs. Hogy kérdeztél met tényleg előfordult-e, nem tudjuk. Azt hisszük, hogy bajlása lapunk múlt évi 48. számában 82. B. ürs. Kezelenek adott üzenetünkre gondol. Olvassa el, akkor tisztában lesz vele.

Jakim csendőr. 1. Csak a cs. és kir. közös hadügyminiszter úr hozzájárulásával. 2-4. Olvassa el lapunk f. évi 6. számában "Darabont tusórség" című közleményünket. 3. Igen, de előreláthatólag annak letétele után becsatítunk el. 5. Gazdálkodási ügy.

Sz. J. Turdosain. Nem képez semmit.

FEJTÖRÖK.

Képtalány.

Számítaltalány.

Egy úri asszony elment bevásárolni és a következőket vette el:

csirke	darabját 20	krajczárjával,
kappan	57	
kaesza	104	
kövérrebb kaesza	115	
lúd	131	
pulyka	350	
malacz	500	

és éppen 100 forintot adott ki 100 darabért. Kérdés, hogy melyikből hány darabot vett.

Betűtalány.

1909 ápr. 1. i eee

⌘

Megfejtési határidő: 1909 május 3.

Mind a három talányt megfejtők között egy darab Erzsébet királyné sanatoriumi sorjegy lesz kiosztva.

Lapunk f. évi 15. sz.-ban közölt fejtörők helyes megfejtése:

Képtalány: "Az ember gyűlöli önmagát" azt mondja, hogy ez világgyűlölet. — Versitalány: "Házaló". — Betűtalány: "Husznéli tojások".

*

Helyesen megfejtették: Nagy József őrmester és Nagy Béla Vésztő, Virág András jörm., Papp Sándor őrsv. Rozonyó, Horváth József őrm. Fonyódi, Bárdi József Magyaróvár, Herczeg Imre, csendőr Vésztő, Hatala őrmester Maczanka, Zajzon őrvető Buda pest, Pál Sándor csendőr Fehérvárcsurgó, Mészáros jörm. Pozsony, Kovács jörm. Cseke őrsv. Puhó, Bavai Pál csendőr Ujarad, Gerecs János csendőr Győr, Gregor András csendőr Kosárfalva, Kis Jeremiás pr. csendőr Újszász, neczpáli csendőrküldönitmény, Julius László csendőrőrmester Gálya.

*

A kiosztott Erzsébet-királyné Sanatorium-sorjegyét Nagy József őrmesternek Vésztőre elküldöttük.

NYILTTÉR.*

GÁL JÁNOS, FUME. Az összes m. kir. csendőrőrsök szíves figyelmébe! Tömegével kapom az ország minden részéből a mélyen tisztelt csendőrozsoktól azt a figyelemzetést, hogy az egyik fincsi ezeg szigoruan bizalmas körlevél ezimmel, kizárólag a csendőrség részére külön árlapot adott ki, a melyben minden második megrendelés után ingyen egy kávépörkölő gépet, azonkívül a tizenkettedik megrendelés alkalmával ugyanecek ingyen, még egy pompás ajándékot is ad.

Azok az őrsök, a kik ezt a "szigoruan bizalmas" árjegyzéket nekem beküldötték, egyuttal azt is kérik, hogy ezt a nagy ajándékozást hogyan lehet megérteni? A rengeteg sok levélre lehetetlen külön-külön válaszolni s mivel amugy is közérdekű dologról van szó, a választ itt adom meg.

Komoly, tisztességes kereskedő és valamirevaló szolid ezeg ajándékot még akkor sem ad, ha a megrendelő azt határozottan követeli, mert ha ad, akkor az ajándék értékét, bár burkolt módon, de feltétlenül be kell hoznia, a minthogy be is hozza. Ez az ajándékozás tehát, egy alárendelt közönséges üzleti "fogás", a mely a bélyeget magán hordja.

Nálunk, elég sajnos, az üzleti verseny még ninesen törvényesen szabályozva, s így bármelyik kereskedő úgy hirdeti, amint neki tetszik s így az efféle lépre csaló hirdetményekből származó károsodástól a megrendelőt csak a józan gondolkodás és helyes érzék mentheti meg. Több államban, a hol minden üzleti tevékenység csak a megállapított törvények korlátai között létezhetik s ahol a közönségnek a legkisebb félrevezetését sem tűrik meg, az olyan kereskedőt, aki ajándéktárgyak adásával igyekszik bevételt hódítani, mint a tisztességtelen verseny egyik legfőbb tényezőjét, nemcsak érzékenyen megbüntetik, de még az ipar-engedélyét is visszavonják. Ez által nem csak a vevőközönséget óvják meg a becsapástól, hanem az egész kereskedelem hitelét, komolyságát és megbízhatóságát is védelmezik. Nálunk is az erre vonatkozó törvényeken most dolgoznak s így addig is a míg azok valóra válnak, a nagyközönség helyes és józan gondolkodása kell, hogy az efféle szédelgésnek határt szabjon. Egyébiránt dr. Nagy György ügyvéd, országgyűlési képviselő urat már is megbíztam, hogy ebben az ügyben illetékes helyen tegye meg a kellő lépéseket. — A jelen esetben nyilvánvaló, hogy az illető ezeg ezzel az ajándékozási kísérlettel a tisztelt csendőrséget szemelte ki s mivel évek hosszú sora óta a szállítást az összes őrsök meglégedésére én eszközölöm, ennél fogva könnyen akadhatnak olyanok is, a kik kapva-kapnak ezen előnyösnek vélt kedvezésen, vagy pedig tölem is azt kívánják, hogy hasonló ajándékkal "kedveskedjem". Én azonban semmi ajándékot nem adhatok, mert ha adnék, akkor le kellene tennem az eddig követett becsületes igaz utról, hogy az ajándék értékét burkolt és hamis módon visszakapjam. Ilyesmire azonban lehetetlenség vállalkoznom.

Egyébiránt teljesen megnyugtató engem a tisztelt csendőrségnek magasabb intelligenciája, a melylyel mérlegelni tudja az efféle csalogató hirdetéseknek valódi értékét, de legfőképpen megnyugtató engem az a sok évi becsületes, barátságos és bizalmas összeköttetés, a mely köztünk most is fennáll. Sziveskedjenek tehát továbbra is azzal a bizalommal viseltetni ezemmel iránt, a melyben már 15 év óta részeselek s a melyet pontossággal és becsülettel igyekszem is állandóan viszonzni.

Öszinte tisztelettel kész szolgálóan GÁL JÁNOS.

* E rovatban közölttekért a szerkesztőség nem vállal felelősséget

Kérjen ingyen és bérmentve

képes árjegyzéket: cs. és kir. szab. sérvkötők-,
hygienikus gummláruk- és a betegápoláshoz szükséges eszközökről.

KELETI J. orvosi műszergyáros
Budapest, IV., Koronaherczeg-utca 17.

HIVATALOS RÉSZ.

Hadparancs.

Ausztria-Magyarországnak délkeleti szomszéd országokból való, huzamosb ideig megzavart viszonyának tisztázódása, nemkülönben a veszélyeztetve volt határszélek újbóli biztonságát illető meggyőződés immár lehetővé teszik, hogy a fegyveres erő egy részének állományfelemelése céljából behívott tartalékosok újból a nem tényleges viszonyba visszabélyegzessenek. Nagy meglepődéssel tölt el, hogy a nem ténylegesek a zászlók alá bírának példás módon tettek eleget, valamint, hogy úgy a behívottak, mint a lakosság széles rétegei a helyzet komolyságát helyesen elfogva, mindannyian készek voltak a haza javát lelkesen előmozdítani. Legteljesebb elismerésemet fejezem ki mindazon parancsnokságoknak, csapatoknak és intézeteknek, melyek az utóbbi hónapokban, nehéz viszonyok között, a szolgálat jelentékenyen fokozott követelményeinek kitartó odaadással és örömezt tettek eleget.

Kelt Bécsben, 1909. évi április hó 14-én.

Ferencz József, s. k.

Órsáthelyezések.

A m. kir. II. sz. csendőrkerület nagybecskereki szárnyának területén fekvő Szaján községben elhelyezve volt óra 1909. évi április 1-ével Szerbpádéra helyeztetett át.

A m. kir. VII. sz. csendőrkerület dévai szárnyának területén fekvő Pojana községben elhelyezve volt óra 1909. ápr. 1-ével Tekerőre helyeztetett át.

Különítményfelállítás.

A m. kir. VI. sz. csendőrkerület székesfehérvári szárnyának területén fekvő Ráczalmás községben 1909. évi április hó 2-án egy 4 főből álló különítmény állította fel.

SZEMÉLYI ÜGYEK.

Nyugállományba helyezettek:

1909. április 1-ével:

Szentkirályi Miklós m. kir. IV. számú csendőrkerületbeli járásörmester, a felülvizsgálati szabály 38. §. e) pontja értelmében, mint rokkant, mindennemű népfelkelési szolgálatra is nem alkalmas.

Választott lakhelye: Magashegy.

Tóth Ferencz m. kir. VIII. sz. csendőrkerületbeli járásörmester, a megejtett felülvizsgálat eredménye alapján, mint rokkant, mindennemű népfelkelési szolgálatra is nem alkalmas.

Választott lakhelye: Barkasző.

Preis János m. kir. VI. számú csendőrkerületbeli járásörmester, a megejtett felülvizsgálat eredménye alapján, mint rokkant, mindennemű népfelkelési szolgálatra is nem alkalmas.

Választott lakhelye: Kőszeg.

Okiratilag megdicsértettek:

A m. kir. III. sz. csendőrkerületi parancsnokság által: *Hegedűs* Károly és *Polyák* István cz. örmesterek, *Sági* Mihály, *Varga* Károly, *Ács* Lajos csend. cz. őrsv., *Filipinyi* Pál, *Egredi* János, *Békési* József, *Erdei* István, *Lévai* Gábor, *Ulbert* Ferencz, *Tóth* József, *Bereczki* Márton és *Tóth* Imre II. csendőrök, *Szilágyi* Miklós cz. őrsv. és *Gurzó* Pánfil csend. cz. őrsv. a dánosi rablógyilkosok, valamint egyéb büncselekményekkel terhelt rablósözöveket tagjainak kiderítése és elfogása körüli hathatós közreműködésükért.

Lepárt József járásörmester, Ujpesten a „Pesti Magyar Kereskedelmi Bank” kárára 1908. évi október 28-án elkövetett bankrablás tetteseinek elfogása körüli intézkedések megtétele, valamint a bűnjelek megszerzésénél kifejtett fáradhatlan tevékenységéért.

Bapkó János volt csendőr cz. őrsvezető, mert Ujpesten a „Pesti Magyar Kereskedelmi Bank” kárára 1908. évi október hó 28-án elkövetett bankrablás egyik tettesének gyors elfogása körül járőrszervezőjét a legnagyobb buzgalommal támogatta.

Nyilvánosan megdicsértettek:

A m. kir. III. sz. csendőrkerületi parancsnokság által: *Bliszter* András, *Donkó* Ignác és *Varga* Pap János cz. őrsvezetők, *Majlinger* Ferencz és *Nagy* E. Dávid csendőr cz. őrsvezetők és *Konyári* Márton csendőr, a dánosi rablógyilkosok, valamint egyéb büncselekményekkel terhelt rablósözöveket tagjainak kiderítése és elfogása körüli hathatós közreműködésükért.

Tarsoly Zsigmond csendőr és *Szöke* Bálint volt csendőr, mert Ujpesten a „Pesti Magyar Kereskedelmi Bank” kárára 1908. évi október hó 28-án elkövetett bankrablás tettesei által elrejtett bűnjeleknek előkerítése körül járőrszervező őrsparancsnokukat nagy buzgalommal hathatósan támogatták.

Székely Hermann és *Lamos* Árpád járásörmesterek, az 1908. év folyamán a legénységi létszám kiegészítése körül — csendőrszervezők gyűjtése által — kifejtett buzgalmukért.

Pénzbeli megjutalmazások.

A m. kir. belügyminiszter ur f. évi márcz. 9. én kelt 29940/V-b. számú rendeletével fáradhatlan szorgalmuk elismerésül a m. kir. III. számú csendőrkerület állományába tartozó *Békési* Jakab pótészárnnybeli törzsörmesternek 200, *Gubicza* Gyula és *Duhon* Lajos pótészárnnybeli törzsörmestereknek 150—150, *Nagy* Ernő szintén pótészárnnybeli törzsörmesternek pedig 100 K pénzzutalmat adományozott.

A m. kir. belügyminiszter ur folyó évi márczius hó 10-én kelt 15886/V-b. számú rendeletével a pótlódomítás körül kifejtett kiváló buzgalom és szorgalomért a budapesti pótlókeretbe tartozó *Gémesi* Márton czimz. örm., *Pintér* János, *Buruczka* Márton csendőr czimz. őrsvezetők, *Pető* Elek, *Horváth* József III. és *Konyári* Márton csendőrök részére 10—10 darab 10 koronás. *Gy.* *Szűcs* Lajos csendőr cz. őrsv. részére 5 darab 10 koronás, a cseglédi csendőrségi pótlódomító osztályhoz tartozó *Csete* Lajos csend. cz. örm., *Lázár* Sándor II. sz., *Megyeri* Antal, *Ferencz* István és *Szelezsly*

Brucker Győző Nándor és Társa
órás, ékszerész. GYŰR 33. sz.

A m. kir. csendőrségnek ingyen és bérmentve küldöm 500 képpel ellátott árjegyzékemet. Kedvező feltételek. — Feltétlen tisztességes kiszolgálás. — Csendőrségi megbízható órák 5 évi jótállással.

János VIII. számú csendőrkerületbeli csendőr czimz. őrsvezetők, *Tólas Péter VIII. sz. csendőrkerületbeli volt csendőr ez. őrsvezető, valamint Nagy József VIII. sz. csendőrkerületbeli csendőr részére 10—10 darab 10 koronás, Bata Bálint II. sz. csendőrkerületbeli csend. ez. őrsv. és Biberika István II. számú csendőrkerületbeli csendőr részére 6—6 darab 10 koronás, Sing Antal II. számú csendőrkerületbeli csendőr részére pedig 4 darab 10 koronás aranyból álló jutalomdíjat adományozott.*

Előléptettek:

1909. évi április hó 1-ével:

A m. kir. I. sz. csendőrkerület állományában:

Bartha Ferencz ez. őrmester, Őrmesterré.

A m. kir. III. számú csendőrkerület állományában:

Vajda András, Balog Lajos, Lukacs Jakab, Irin István, Oláh Péter II., Nemes János és Barna Mihály őrsvezetők, czimzeles őrmesterekké;

Tusa Géza ez. őrsvezető, őrsvezetővé;

az öt évi tényleges csendőrségi szolgálat betöltése után:

a m. kir. III. számú csendőrkerület állományában:

Fübián János csendőr csendőr ez. őrsvezetővé.

A m. kir. VII. sz. csendőrkerület állományában:

a letett eltszti vizsga eredményébe képest

Kajcsa József, Bálint Mihály, Pongrácz Lajos, Máthé István, Kiss András, Veress József, Mátyas György, Gréczy Imre, Algy András, Ádám János, Ernst Ferencz, Bara Ferencz, Hermelzi Károly, Rózsa Antal, Deák János, Podor Dániel, Sárközi József, Jubák Márton, Bajkó András, Szócs János, László Lajos és Tóth Bálint altiszti tsnoncok, ez. őrsvezetőkké.

A m. kir. VIII. sz. csendőrkerület állományában:

az öt évi tényleges csendőrségi szolgálat betöltése után:

Papp János, Blága Mihály, Botos József, Gösi Pál, Kiss Vilmos, Diószegi Imre és Lukács Elek csendőrök csendőr ez. őrsvezetőkké.

Járőrvezetői jelvénynyel elláttattak:

A m. kir. II. sz. csendőrkerület állományában:

Szinka Károly, Molnár Mátyas, János Pál, Kiss Magyar György, Horvát Lajos, Vajda Imre, Czicziriga

Szilárd, Orbán József, Krásztily Bódog, Elek Károly, Deák János, Ferencz János, Fannu Péter, Ruzs Karácsony, Mészáros Mihály II., Oláh József II., Csavár Salamon, Bedő András, Oltyán Flórián, Szalai Imre, Farkas Ferencz, Adler Zsigmond, Pataki Dénes, Réti István, Illés László, Batta József, Botos Máté, Paunov Dusán, továbbá

a m. kir. VII. számú csendőrkerület állományában:
Barthi Gyárfás, Tuffe János, Marli Ignác, Ruzs Tivadar, Mucsi Sámuel, Kós Tivadar, Szabó Mátyas, Deák Sándor és Papp Márton csendőrök.

Névváltoztatás.

A m. kir. I. sz. csendőrkerület állományában:

Duhaj János ez. őrsvezető vezetéknevét a m. kir. belügyminiszter urnak 1909 márcz. 5-én 25647/VI. szám alatt kelt engedélye alapján „Deák”-ra változtatta.

A m. kir. III. sz. csendőrkerület állományában:

Brenyó Pál csendőr vezetéknevét a m. kir. belügyminiszter urnak 1909. évi márczius 1-én 20011/IV. szám alatt kelt engedélye alapján „Berényi”-re változtatta.

Házasságra léptek:

A m. kir. I. sz. csendőrkerület állományában:

Biró Balázs ez. őrsv. Bán Erzsébettel, 1909 márcz. 21-én, Miriezlón.

A m. kir. II. sz. csendőrkerület állományában:

Káucz Ferencz ez. őrsv. Balog Erzsébettel, 1909 márcz. 21-én, Szegeden.

Győrffy András járásőrmester, Vastay Hajnalkával, 1909 márcz. 10-én, Aradon.

Kovács János őrsvezető, Garagoly Juliannával, 1909 márcz. 15-én, Szerbittebén.

Avramov István ez. őrsvezető, Bujtár Máriával, 1909 decz. 11-én, Nagybecskereken.

A m. kir. III. sz. csendőrkerület állományában:

Joszevacak János ez. őrsv. Fenyvesi Etellel, 1907 ápr. 8-án, Baján.

Tóth Vincze ez. őrsv. Szemerédi Máriával, 1908 okt. 18-án, Kiskunfélegyházán.

Farkas Gyula György ez. őrsvezető, Berta Juliannával, 1909 febr. 22-én, Kunszentmártonban.

Keserű István ez. őrsvezető, Kovács Regina Zsuzsannával, 1909 márcz. 3-án, Turkevén.

VÁRNAY és FIA = BUDAPEST, =

VI., Liszt Ferencz-tér 9.

könyvnyomda, könyv-, papír- és írószer-kereskedés, a magyar kir. — csendőrségi hivatalos nyomtatványok legnagyobb raktára. —

Könyvek, levélpapírok, imakönyvek és írószerek dus választékban.

Ajánljuk a 11^a jelzetű Ügyviteli szabályzat kivonata legújabb kiadását, ára 30 fillér. Honvédelmi miniszter ur ő nagyméltósága által 11.012/eln. sz. alatt elrendelt lakezimetudakozásokra való úrlapok kaphatók raktárunkon darabonként 1 fillér árban.